

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อประเมินด้านสิ่งที่มีมาก่อน ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน
2. เพื่อประเมินด้านกระบวนการเรียนการสอน เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การส่งเสริมสนับสนุน และ การจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวนทั้งสิ้น 562 คน ได้แก่

- 1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
- 1.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน
- 1.1.3 ผู้ปกครอง จำนวน 259 คน

1.1.4 ตัวแทนจากองค์กรในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำศาสนา 2 คน องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 3 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3 คน รวมจำนวน 8 คน

1.1.5 ครู โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา จำนวน 20 คน

1.1.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 259 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จำนวนทั้งสิ้น 305 คน ได้แก่

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 คน เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้บริหารจัดการในการดำเนินการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา

1.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษา ใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ร่วมทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา

1.2.3 ผู้ปกครอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรการคำนวณของ ยามาเน่ (Taro Yamané, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 138 คน และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวโดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

1.2.4 ตัวแทนจากองค์กรในท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้นำศาสนาและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ดำเนินการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา

1.2.5 ครู ใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน

1.2.6 นักเรียนโรงเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรการคำนวณตามหลักเกณฑ์ของ ยามาเน่ (Taro Yamané, 1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 138 คน และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินครั้งนี้ มี 5 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือ วัตถุประสงค์ การกิจและเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้พื้นฐาน สารการเรียนรู้เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ทุกองค์ประกอบผู้ประเมินยึดแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร แล้วเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็จริง โดยการกำหนดสิ่งที่คาดหวัง

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการหลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านการบริหาร สำหรับสัมภาษณ์ครู ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศติดตามมาใช้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนสื่อ/อุปกรณ์การเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารของโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการส่งเสริมและสนับสนุน สำหรับสัมภาษณ์ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 20 ข้อคำถาม มีลักษณะคำถามปลายเปิด

ฉบับที่ 3 แบบสังเกตการสอน เป็นแบบสังเกตแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

- 1) ข้อมูลด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน
- 2) ข้อมูลด้านกระบวนการเรียนการสอน
- 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อหลักสูตร เป็นแบบประเมินความพึงพอใจ ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ วัสดุทัศนั ภารกิจและเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้พื้นฐาน สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

ฉบับที่ 5 แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 เตรียมเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
- 3.2 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนาในการเก็บข้อมูล
- 3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลใน 3 ด้าน คือ ด้านสิ่งที่มีมาก่อน ด้านการจัดการเรียน

การสอน และด้านผลผลิต

3.3.1 การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา ด้านสิ่งที่มีมาก่อน ใช้แบบประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา และแบบสังเกตการสอน เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ

3.3.2 การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา ด้านกระบวนการเรียนการสอน ใช้แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการเรียนการสอน และแบบสังเกตการสอน ดำเนินเก็บข้อมูลด้วยตนเองจาก ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้นำศาสนา เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู และผู้ปกครอง

3.3.3 เพื่อประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน และความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.4 นำข้อมูลตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินเอกสาร แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีเกณฑ์ การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลแต่ละด้านแปลความหมายโดยการเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงตามแนวคิดของ สเต็ค ยกเว้นคำถามปลายเปิด ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.4 ข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบผลการเรียนของภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2552 กับเกณฑ์การประเมิน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 6 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ครู ผู้ปกครองและนักเรียน จากการวิจัยพบว่า กรรมการสถานศึกษาทั้งหมด ที่ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ครูส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 65 ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.97 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.90 กรรมการสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุ 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไปมีค่าเท่ากันคือร้อยละ 40 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.67 ครูส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอายุ 31-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.38 กรรมการสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 60 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.67 ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 95 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา 4-6 คิดเป็นร้อยละ 29.71 นักเรียนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1-3 คิดเป็นร้อยละ 44.20 กรรมการสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 60 หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีอาชีพรับราชการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 44.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในมิติการประเมินด้านสิ่งที่มีมาก่อน

1. การประเมินเอกสารหลักสูตรโดยสรุปมีความสอดคล้องระดับสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (2) โดยมีค่าเฉลี่ย 83.27 องค์กรประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือองค์กรประกอบที่ 3 คือคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 93.75 รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 4 โครงสร้างของหลักสูตร และองค์ประกอบที่ 9 การวัดและประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 91.67 ตามลำดับและองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือองค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 76.38

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในองค์ประกอบถึงอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 3 ด้าน คือ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาและสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่าโดยรวมสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย 70.14 มีความสอดคล้องระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (1) โดยด้านแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 70.00 มีความสอดคล้องระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (1) ด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 71.42 มีความสอดคล้องระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (1) และด้านสื่อการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 69.00 ไม่มีความสอดคล้อง แต่โดยภาพรวม โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับ สอดคล้อง คิดเป็นร้อยละ 70.14

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในมิติการประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

1. องค์ประกอบด้านการบริหารหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมด้านการบริหารหลักสูตร โรงเรียนสรุปผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้านการบริหารหลักสูตร โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา มีความสอดคล้องเหมาะสมระดับมากกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 80.04 โดยองค์ประกอบที่มีค่าสูงสุดคือองค์ประกอบที่ 2 มีโครงการนิเทศและแผนปฏิบัติงานนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 83.06 รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 1 มีคณะกรรมการนิเทศรับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 81.07 และองค์ประกอบที่มีค่าน้อยที่สุดคือองค์ประกอบที่ 4 มีการประชุมชี้แจงและติดตามจากรายงานผลครูผู้สอนเป็นระยะ คิดเป็นร้อยละ 75.00

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการส่งเสริมสนับสนุนหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา พุทธศักราช 2551 โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้นำศาสนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ปกครอง และครู มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสนับสนุนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนจากองค์กรใน

ท้องถิ่น คือ ผู้นำศาสนา องค์กรบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การสนับสนุนด้านงบประมาณและสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา มีการสนับสนุนด้านงบประมาณและสื่อการเรียนการสอน โดยฝ่ายวิชาการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนในเรื่อง สื่อ และ อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น หนังสือ ชุดแบบฝึก ใบงาน อินเทอร์เน็ต

2.3 การสนับสนุนด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การประชุม ทุกใน ทุก 2 เดือน มีการเชิญผู้นำศาสนา มาอบรมให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา และวิทยากรในการฝึกการสอนปีละครั้ง

2.4 การสนับสนุนด้านการศึกษาต่อของครูและนักเรียนจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีนโยบายในการสนับสนุนการส่งครูและบุคลากร ไปอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านการศึกษาต่อของนักเรียน ทางโรงเรียนสนับสนุนให้เด็กได้ศึกษาต่อในรูปแบบของการแนะแนวการศึกษาต่อ และสนับสนุนในการหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน

2.5 การสนับสนุนด้านการส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันถือศีลอด และได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการแสดงปัญจะสีละและการทำขนมพื้นบ้านในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ อีกทั้งยังมีการสอนนักเรียนเรื่องการซ่อมเครื่องยนต์ ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.6 การสนับสนุนด้านสุขภาพ และค่านิยมที่ดีงามจากการศึกษาพบว่า โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าที่ถูกต้องหลักโภชนาการมีครบทุกชั้น โดยผู้ปกครองและนักเรียนได้เสนอให้มีผลไม้สลับกับขนมหวานบ้าง ในด้านการออกกำลังกาย นักเรียนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมกีฬา ซึ่งทางโรงเรียนมีสนามฟุตบอลอย่างเพียงพอ ซึ่งทั้งผู้ปกครองและชุมชนสามารถเข้ามาใช้พื้นที่สนามฟุตบอลของโรงเรียนได้ ในด้านค่านิยมที่ดีงาม ทางโรงเรียนมีการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การออมเงิน การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อีกทั้งยังมีการส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยโรงเรียนจัดให้มีการเลือกตั้งสภานักเรียนทุกปี

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมด้านกระบวนการเรียนการสอนครู มีความสอดคล้องระดับผ่านเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 78.21 โดยองค์ประกอบที่มีค่าสูงสุดคือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการสอนของครู โดยมีค่าเฉลี่ย 81.67 รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 4 การวัดผลและประเมินผลของครูมีค่าเฉลี่ย 80.00 และองค์ประกอบที่มีค่าน้อยที่สุดคือองค์ประกอบที่ 1 การเตรียมการสอนของครู มีค่าเฉลี่ย 75.00

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในมิติ การประเมินด้านผลผลิต

1. องค์ประกอบด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรหลักสูตร จากการศึกษาพบว่าโดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.67 โดยด้าน โครงสร้างเวลา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.39 รองลงมาคือด้านส่งเสริมการเรียนรู้ คือ 3.84 และน้อยที่สุดด้าน วัสดุทัศน คือ 3.41

2. องค์ประกอบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จากการศึกษาพบว่าคะแนนที่คาดหวังกับคะแนนที่เกิดขึ้นจริงไม่มีความสอดคล้องกัน มีค่าเฉลี่ย 59.28 ซึ่งน้อยกว่าค่าที่คาดหวัง คือ 70.00

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การประเมินด้านสิ่งที่มีมาก่อน ประกอบด้วยเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนมีรายละเอียดการอภิปรายผลดังนี้

เอกสารหลักสูตรประกอบด้วย 9 ด้าน ด้านวัสดุทัศนมีความสอดคล้องระดับผ่านเกณฑ์ปานกลาง จากการศึกษาสัมภาษณ์ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน พบว่าโดยภาพรวม วัสดุทัศนมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความกระชับรัดกุม มีเป้าหมายชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้ มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน ด้านภารกิจและ

เป้าหมายมีความสอดคล้องระดับปานกลาง เนื่องจากมีความชัดเจนสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และมีการส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความสอดคล้องระดับปานกลาง ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัยใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ด้านโครงสร้างเวลาเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด มีการกำหนดสัดส่วนเวลาเรียน มีการจัดทำตารางโครงสร้างหลักสูตร มีสาระการเรียนรู้พื้นฐานครบถ้วน มีสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตามที่กำหนด มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสม ด้านสาระการเรียนรู้พื้นฐาน อยู่ในระดับมาก มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในปีหรือภาคเรียนนั้น ๆ มีการกำหนดรายชื้อวิชา รหัสวิชา เวลาเรียน หรือเวลาหน่วยกิต สามารถเป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม อยู่ในระดับปานกลาง มีความสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความสามารถของตนเองเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างแท้จริง จัดให้มีการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาคือต่อและพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีแนวทางและวิธีการจัดให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการเขียน ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเกณฑ์การวัดและการประเมินผลสาระการเรียนรู้พื้นฐาน มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน มีค่าร้อยละเฉลี่ย 70.14 มีความสอดคล้อง ทั้งทางด้านแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน และสื่อการเรียนการสอน

เมื่อมองโดยภาพรวมแล้วถือว่าด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสอดคล้องหรือมีความเหมาะสม ทั้งนี้เพราะทางสถานศึกษาได้กำหนดตัวหลักสูตรตามแนวคิดทฤษฎี รวมทั้งการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนที่ีระดับหนึ่งสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนตรี เด่นดวง (2545: 214) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการ

มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยใช้รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจรูปแบบซีบีพี (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่ารูปแบบเคาน์เทนซ์ (Countenance model) ตามแนวคิดของสตีค (Stake) ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และมีความสัมพันธ์เชิงประจักษ์

2. การประเมินด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ด้านการบริหารหลักสูตร การส่งเสริมสนับสนุนหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน มีรายละเอียดการอภิปรายผลดังนี้

ด้านการบริหารหลักสูตร โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา มีความสอดคล้องเหมาะสมระดับ 81.67 มีคณะกรรมการนิเทศรับผิดชอบโดยตรง มีโครงการนิเทศและแผนปฏิบัติงานนิเทศ มีการให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประชุมชี้แจงและติดตามจากรายงานผลครูผู้สอนเป็นระยะ

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนหลักสูตร มีความสอดคล้องเหมาะสมระดับ 88.70 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และครู แสดงให้เห็นว่าพร้อมที่จะให้ความร่วมมือสนับสนุนหลักสูตร ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของผู้ปกครองส่วนหนึ่ง ให้สัมภาษณ์ว่า “ผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุน ด้านอุปกรณ์การเรียน ด้านอุปกรณ์การศึกษา ด้านจัดหาแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถึงแม้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ยากจน ไม่มีเงินที่จะสนับสนุนมากนัก แต่ถ้ามีโอกาสก็พร้อมที่จะสนับสนุนออกเงินบ้างในเรื่องการช่วยค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมให้กับโรงเรียน” ส่วนการสนับสนุนของผู้บริหาร พบว่ามีการดำเนินการสนับสนุนในทุกด้านอย่างเต็มความสามารถ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ ของครูท่านหนึ่งกล่าวว่า “การสนับสนุนงบประมาณกับฝ่ายวิชาการประมาณ 70% เพื่อส่งเสริม การเรียนการสอน การจัดอุปกรณ์ จัดแบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หนังสือ ชุดแบบฝึก ใบงาน ผลิตสื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สื่อไอซีที” ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรมีการส่งเสริมสนับสนุนที่เหมาะสม

ด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการเตรียมการสอนของครูทุกองค์ประกอบ มีความสอดคล้อง ในระดับมาก เช่น มีการจัดทำแผนการสอนก่อนเข้าสอน มีบัญชีรายชื่อนักเรียน ชักถามนักเรียนที่ขาดเรียนหรือเข้าห้องสาย มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อกิจกรรมตามแผน มีการนำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจตามแผนการสอน

ด้านกระบวนการสอนของครู ดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนของแผนการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายในบางบทเรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า สังเกต

รวบรวมข้อมูล คิวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สอดแทรกความรู้และเหตุการณ์ปัจจุบัน ให้กำลังใจนักเรียน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน ฝึกให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมขณะสอน สอนอย่างเต็มเวลา สรุปบทเรียนได้ชัดเจนเข้าใจ มีการใช้สื่อที่หลากหลาย

เมื่อมองโดยภาพรวมด้านกระบวนการของหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสอดคล้องระดับปานกลาง แสดงการดำเนินการหลักสูตรมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพักต์ พิบูลย์ (ราตรี ตันทวานิช, 2541: 58 อ้างในสุพักต์ พิบูลย์) ได้ประยุกต์ใช้แบบจำลอง เคนท์ทีแนนซ์ ของ Stake ในการประเมินกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าการพิจารณาตัดสินคุณค่าประเมินในด้าน การดำเนินงานและผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน มีสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังและสภาพที่เกิดขึ้นจริง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนต์รี เต่นดวง (2545: 214) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง โดยใช้รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจรูปแบบซีบี (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟอิม (Stufflebeam) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่ารูปแบบเคนท์ทีแนนซ์ (Countenance model) ตามแนวคิดของสตีค (Stake) ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการของโครงการมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและมีความสัมพันธ์เชิงประจักษ์

3. การประเมินด้านผลผลิต ประกอบด้วย ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีรายละเอียดการอภิปรายผลดังนี้

ด้านความพึงพอใจของ กลุ่มตัวอย่าง มีความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่ 4 คือ โครงสร้างหลักสูตร มากที่สุด 4.39 รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 8 สิ่งเสริมการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ 3.84 น้อยที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ 3.41

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 จากการศึกษาพบว่าคะแนนที่คาดหวังกับคะแนนที่เกิดขึ้นจริงโดยภาพรวมไม่มีความสอดคล้องกัน โดยคะแนนที่เกิดขึ้นจริงมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าคะแนนที่คาดหวัง โดยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ย 59.28 ส่วนคะแนนที่คาดหวัง คือ 70 คะแนนขึ้นไป แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านต้นหยงกาโบยชัยพัฒนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

1.1 ด้านสิ่งที่มีมาก่อน จากผลการประเมินพบว่าองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา 9 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือองค์ประกอบที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ย 76.38 และจากการประเมินความพึงพอใจในหลักสูตรสถานศึกษาจาก 9 องค์ประกอบที่มีค่าน้อยที่สุดคือวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ย 3.41 ดังนั้นโรงเรียนควรพิจารณาในส่วนของการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน และความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์

1.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบคือด้านการสอนของครู กระบวนการสอนของครู แผนการจัดการเรียนการสอนของครู การวัดและประเมินผล จากผลการประเมินพบว่าองค์ประกอบที่ 1 ได้แก่การเตรียมการสอนของครูมีค่าเฉลี่ย 75.00 ซึ่งน้อยที่สุดจาก 4 องค์ประกอบ ดังนั้นโรงเรียนควรเร่งรัด กำกับ ติดตามให้ครูมีการเตรียมการสอนมากขึ้น

1.3 ด้านผลผลิต ความพึงพอใจในหลักสูตรสถานศึกษาจาก 9 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าน้อยที่สุดคือวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ย 3.41 ในส่วนของการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน และความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์ จากการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวัง ดังนั้นโรงเรียนอาจจะมี การสอนเสริม เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรประเมินในกลุ่มสาระอื่นๆ อีก 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 ควรใช้รูปแบบอื่นๆ ในการประเมินที่นอกเหนือจากการประเมินความสอดคล้องของ สติ๊ก เช่น การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Evaluation) รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler model)

